

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/97/2017
Identifikačné číslo spisu: 1211226378
Dátum vydania rozhodnutia: 24.08.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1211226378.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ I. O., bývajúceho v G., 2/ E. O., bývajúceho v T., 3/ T. O., bývajúcej v T., zastúpených spoločnosťou Váľko Marián & partners, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Porubského č. 2, IČO: 35 916 192, proti žalovanej Ringier Axel Springer Slovakia, a.s. so sídlom v Bratislave, Prievozská č. 14, IČO: 00 678 155, zastúpenej spoločnosťou BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Hviezdoslavovo námestie č. 25, IČO: 36 833 533, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 12 C 117/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. decembra 2016 sp. zn. 5 Co 450/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. októbra 2014 č.k. 12 C 117/2011-373 uložil žalovanej povinnosť uverejniť v denníku L. (ako aj na internetovom portáli www.Q.sk) v rubrike „Prominenti“ nasledujúce ospravedlnenie: „V článku uverejnenom v denníku L. dňa 16. októbra 2009 pod názvom 'I. O. (XX): Tajomstvo herca odhalené. Jeho slepý otec je bezdomovec' sme uviedli nepravdivé tvrdenia týkajúce sa herca I. O. ako aj jeho rodičov tým, že sme za otca I. O. označili osobu, ktorá nie je s I. O. ani jeho rodičmi v žiadnom príbuzenskom vzťahu. Za to sa im ospravedľujeme.“ Žalovanej zároveň uložil povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi 1/ vo výške 21 000 €, žalobcovi 2/ vo výške 6 000 € a žalobkyni 3/ vo výške 6 000 €. Žalobu vo zvyšku zamietol. Napokon žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcom trovy konania.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. septembra 2015 sp. zn. 5 Co 880/2014 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach potvrdil ako vecne správny; žalobcom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, v ktorom uviedla, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť pred súdom konať [§ 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho

súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „O.s.p.“) tým, že ju odvolací súd riadne neupovedomil o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku. Namietla tiež, že v danej veci konala a rozhodovala vylúčená sudkyňa a odvolací súd bol nesprávne obsadený (§ 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p.). Tvrdila, že súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie listinami na pojednávaní, žalovanej neumožnil, aby bola prítomná pri vykonaní dokazovania a uprel jej právo vyjadriť sa k dokazovaniu vykonanému listinnými dôkazmi. Podľa jej názoru nebol v danom prípade dodržaný postup podľa § 118 ods. 2 O.s.p. Žalovaná nemala možnosť vyvracať skutkové a právne tvrdenia žalobcov, lebo v konaní nespĺnili povinnosť tvrdenia, najmä nekonkretizovali, čím článok zasiahol do ich osobnosti. Aj tým jej bola znemožnená realizácia jej procesných oprávnení. Naostatok vyslovila presvedčenie, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, čo - podľa jej názoru - zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolateľka z týchto dôvodov žiadala rozhodnutia súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací uznesením z 18. októbra 2016 sp. zn. 3 Cdo 118/2016 uvedený rozsudok zrušil z jediného procesného dôvodu - preto, lebo žalovaná nebola riadne upovedomená o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku; najvyšší súd vzhľadom na túto procesnú vadu vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „odvolací súd“) potom rozsudkom z 13. decembra 2016 sp. zn. 5 Co 450/2016 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach potvrdil; rozhodol tiež o nároku žalobcov na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

5.1. V odôvodnení zopakoval podstatné časti žaloby a vyjadrení žalobcov a žalovanej, podal podrobný opis priebehu doterajšieho konania a v tomto spore vydaných rozhodnutí všeobecných súdov. Konštatoval, že porušením práva na ochranu súkromia nie je len neoprávnené získavanie vedomostí a poznatkov o súkromí fyzickej osoby, ale aj neoprávnené rozširovanie týchto poznatkov a vedomostí. Dôsledkom neoprávneného zásahu do práva na súkromie môže byť zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere, pritom však tento dôsledok nie je jediným prejavom závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe. Z uvedeného dôvodu ani nevzniká osobe, ktorej bola spôsobená ujma, procesná povinnosť preukazovať, že neoprávnený zásah mal za následok zníženie jej vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti. Dôvody priznania nemajetkovej ujmy uvedené v ustanovení § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len demonštratívne. Jedinou podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je, že nemateriálne zadosťučinenie sa nezdá postačujúce.

5.2. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie dostatočne skúmal všetky skutočnosti významné pre rozhodnutie, náležite posudzoval okolnosti zverejnenia článku, prihliadol na nedbanlivosť žalovanej pri overovaní informácií zverejnených v článku s ohľadom na jasné indikátory, že nejde o pravdivé informácie; správne tiež zohľadnil intenzitu, povahu a spôsob neoprávneného zásahu, resp. jeho následky v pracovnej a rodinnej sfére žalobcu 1/ a psychickej sfére žalobcov 2/ a 3/.

5.3. Pokiaľ žalovaná namietala zmatečnosť napadnutého rozsudku, odvolací súd poukázal na to, že odôvodnenie rozsudku prvej inštancie podáva jasné vysvetlenie, v akej časti bola žaloba zamietnutá (v časti, v ktorej sa žalobcovia domáhali odstrániť z internetového portálu www.cas.sk článok s názvom „Český herec I. O.: Jeho otec je bezdomovec!“ vrátane zrušenia všetkých odkazov na článok v histórii webu tak, aby k článku neexistoval prístup ani cez internetový vyhľadávač), výrok o zamietnutí žaloby žalobcov sčasti sa teda netýkal priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

5.4. K námietke žalovanej, podľa ktorej súd prvej inštancie nevykonal riadne dokazovanie oboznámením s obsahom listín, listiny neprečítal a ani neoboznámil ich obsah, odvolací súd uviedol, že žalovaná sa v priebehu celého civilného sporového konania vyjadrovala k vykonávaným dôkazom, pričom už z jej vyjadrení je zrejmé, že poznala obsah všetkých listín, ktorými súd priebežne vykonával dokazovanie.

5.5. Odvolací súd sa opätovne zaoberal otázkou, či vo veci nekonala zaujatá sudkyňa. Poukázal na to, že o námietke zaujatosti konajúcej sudkyne vznesenej žalovaným v priebehu prvoinštančného konania rozhodoval Krajský súd v Bratislave, ktorý ju uznesením zo 16. júla 2012 sp. zn. 3 NcC/36/2012 nevylúčil z prejednávania a rozhodovania veci. Najvyšší súd sa v odôvodnení uznesenia z 20. februára 2014 sp. zn. 3 Cdo 129/2013 vyjadril k námietke žalovanej o zaujatosti vec prejednávajúcej sudkyne. Odvolací súd v zhode s ním konštatoval, že neboli zistené také okolnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že existuje čo i len sprostredkovaný vzťah menovanej sudkyne k prejednávanej veci alebo stranám sporu.

5.6. Vzhľadom na obsah odvolania žalovanej sa odvolací súd zaoberal aj posúdením, či súd prvej inštancie svojim postupom (obsahom, kvalitou, presvedčivosťou odôvodnenia napadnutého rozsudku) neodňal žalovanej možnosť konať pred súdom. Poukázal na to, že odôvodnenie rozhodnutia, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ veci, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivý proces. V danom prípade súd prvej inštancie primerane uviedol rozhodujúci skutkový stav, náležite opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán a výsledky vykonaného dokazovania; v potrebnej miere sa pritom vyrovnal so všetkými podstatnými skutočnosťami, ktoré mali podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci.

5.7. Pokiaľ žalovaná uvádzala, že súd prvej inštancie nesprávne rozhodol o trovách konania, odvolací súd dospel k záveru, že prvoinštančný súd rozhodol správne po náležitej aplikácii ustanovení § 149 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 8 O.s.p.

5.8. Podľa presvedčenia odvolacieho súdu vykonal súd prvej inštancie dokazovanie v potrebnom rozsahu a na podklade jeho výsledkov dospel k správnym skutkovým a právnym záverom.

5.9. Z dôvodov vyššie uvedených odvolací súd vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pričom sa stotožnil tiež s odôvodnením tohto rozsudku (§ 387 ods. 2 CSP).

5.10. O trovách odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

6. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná (v poradí druhé) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. e/ a f/ CSP a § 421 písm. b/ CSP.

6.1. Poľa názoru žalovanej došlo v konaní k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. e/ CSP v dôsledku toho, že a/ na súde prvej inštancie spor rozhodla vylúčená sudkyňa, b/ o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodoval odvolací súd nesprávne obsadený.

6.2. Na odôvodnenie námietky, že v konaní došlo k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP žalovaná uviedla, že súd prvej inštancie jej neumožnil vyjadriť sa k listinným dôkazom, ktoré údajne vykonal, na pojednávaní však žiadne dokazovanie listinami nevykonal. V dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu žalovaná nemala možnosť účinne sa brániť žalobe.

6.3. Podľa presvedčenia žalovanej spočíva napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení v otázke, pri riešení ktorej sa odvolací súd odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (dovolateľka v súvislosti s tým poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 180/2012). Súdny prehládli, že v žalobe neboli riadne vymedzené výroky, ktorými malo byť neoprávnene zasiahnuté do chránených osobnostných práv žalobcov. Bez akejkoľvek konkretizácie použili iba všeobecné formulácie („z obsahu celého článku“), v dôsledku čoho žalovaná ani nemala možnosť predkladať súdu skutkové a právne protiargumenty. Jej dovolanie je preto prípustné podľa § 241 ods. 1 písm. a/ CSP. Pre prípad, že by sa dovolací súd nestotožnil s týmto jej názorom o prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia, uviedla, že jej dovolanie je prípustné a dôvodné podľa § 241 ods. 1 písm. b/ CSP, lebo predmetná otázka ešte nebola odvolacím súdom vyriešená. Súdom vytkla aj to, že pri posudzovaní opodstatnenosti žalobou uplatneného nároku nerozlišovali medzi skutkovými tvrdeniami a hodnotiacimi úsudkami a že pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy (údajne) spôsobenej žalobcom neprihľadli na výšku náhrady nemajetkovej ujmy priznávanej obetiam násilných trestných činov.

6.4. Z uvedených dôvodov žalovaná žiadala, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho aj prvoinštančného súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu spochybnili prípustnosť dovolania, a to aj s odkazom na právne úvahy uvedené v publikácii Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha 2016: C. H. Beck, na str. 1381 (ďalej len „Komentár“), v zmysle ktorých „odôvodniť prípustnosť dovolania možno výlučne s poukazom alebo na vady zmätočnosti, alebo na právne posúdenie, kumulácia oboch je neprípustná“. Podľa ich názoru žalovaná neopodstatnene namieta, že v konaní došlo k procesným vadám v zmysle ustanovení § 420 písm. e/ a f/ CSP a že jej dovolanie je prípustné tiež podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Z týchto dôvodov žiadali dovolanie odmietnuť; pre prípad, že by dovolací súd považoval dovolanie žalovanej za procesne prípustné, navrhli jeho zamietnutie; zároveň uplatnili náhradu trov dovolacieho konania.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či je dovolanie procesne prípustné. Dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok smeruje v danom prípade proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

8. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex.

8.1. Dovolanie je v CSP upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

8.2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v civilnom konaní, je zaručené len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu [k tomu porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu napríklad sp. zn. 1 Cdo 238/2013, 3 Cdo 44/2016, 5 Cdo 264/2014, 8 Cdo 13/2016 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza v zátvorke odkaz na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

9. Zo samej podstaty dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých možno na podklade dovolania výnimočne prelomiť záväznosť a nezmeniteľnosť rozhodnutia súdu predstavujúceho *res iudicata*, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). V súlade s tým aj odborná právnická literatúra konštatuje, že „narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch“ (viď Komentár, str. 1326).

10. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

12. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je

dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

17. Žalovaná prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje popri sebe z § 420 CSP a (zároveň) aj z § 421 CSP. Ustanovenia CSP, ktoré sa vzťahujú na dovolacie konanie, výslovne neupravujú, či prichádza do úvahy takéto súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania.

18. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle týchto ustanovení CSP bola riešená veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 medziiným konštatoval:

18.1. Dovolanie vo všeobecnej rovine - ako procesnoprávny inštitút civilného sporového konania, v ktorom ide o bližšie nešpecifikované práva a povinnosti konkrétne neurčených procesných strán - je upravený tak, aby bol spôsobilý plniť úlohy procesného nástroja na dosiahnutie nápravy dôsledkov: 1. procesných väd (zmätočnosti), 2. nesprávneho právneho posúdenia veci; v konkrétnej rovine - ako opravný prostriedok podaný žalobcom alebo žalovaným v ich konkrétnom spore - ale dovolanie (z dôvodov uvedených ďalej) môže plniť len jednu z týchto úloh. Súbežné plnenie oboch funkčných úloh dovolania v jednom (tom istom) dovolacom konaní je vylúčené. Je preto na dovolateľovi, aby sa rozhodol, ktorú z týchto úloh má ním podané dovolanie plniť.

18.2. Oproti úprave účinnej pred 1. júlom 2016 ide nová právna úprava ďalej v tom zmysle, že nevyžaduje len to, aby bol dovolateľ - fyzická osoba, ktorá nemá právnické vzdelanie, zastúpený advokátom, ale aj to, aby už podané dovolanie bolo spísané advokátom (§ 429 ods. 1 veta druhá CSP). Zmyslom tejto právnej úpravy je vytvoriť v civilnom sporovom konaní procesný filter na zjavne neopodstatnené, neprípustné, protirečivé alebo rozporuplné dovolania a zabezpečiť, aby podané dovolanie malo všetky potrebné náležitosti. Zámerom je vytvoriť procesné predpoklady rýchlej a efektívnej nápravy nesprávností procesnoprávnej a hmotnoprávnej povahy pri súčasnom rešpektovaní osobitnej povahy konania o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku, v ktorom sa tiež - dokonca v porovnaní s konaním o riadnom opravnom prostriedku ešte výraznejšie - musí uplatňovať princíp hospodárnosti konania.

18.3. Pri oboznamovaní sa s obsahom dovolania, prípustnosť ktorého dovolateľ vyvodzuje, dokladá a argumentačne odôvodňuje súbežne z § 420 a § 421 CSP, dovolací súd neprehliada argumentáciu procesnej strany vyjadrenú advokátom v ním spísanom dovolaní, túto argumentáciu zohľadňuje a berie na zreteľ, musí ju však nevyhnutne podrobiť analýze, na základe výsledku ktorej potom musí uskutočniť selekciu dovolacej argumentácie z hľadiska jej relevantnosti pre konkrétne dovolacie konanie. Nová právna úprava nevytvára dovolateľovi priestor na to, aby v dovolacom konaní či už z dôvodu neistoty alebo nedostatku úplného presvedčenia o správnosti svojej dovolacej argumentácie pokusne uplatňoval popri sebe rozmanité, so sporom vecne nesúvisiace, hypotetické alebo navzájom sa vylučujúce dôvody a skúšal, ako budú prijaté dovolacím súdom.

18.4. Súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP a podľa § 421 CSP vedie k tomu, že

dovolací súd zohľadní síce celú dovolaciu argumentáciu, za základ pre svoje rozhodnutie - a to z celkom zreteľných logických dôvodov vyplývajúcich zo vzájomného vzťahu týchto ustanovení CSP - ju ale nemôže vziať v celej jej šírke. Pokiaľ dovolateľ zvolí kombináciu týchto dôvodov prípustnosti dovolania, dovolací súd (na jednej strane) nemôže posudzovať prípustnosť dovolania z hľadiska oboch týchto ustanovení, no (na druhej strane) si nemôže - len na základe svojej úvahy - ľubovoľne „vyberať“, podľa ktorého ustanovenia bude skúmať, či je dovolanie prípustné. Právne úvahy dovolacieho súdu musia aj pri takej dovolacej argumentácii zodpovedať funkčnej stránke dovolania, ako aj účelu, logike a korelácii týchto ustanovení.

18.5. I keby bola v niektorom odvolacom konaní riešená právna otázka mimoriadne zaujímavá, aktuálna a pre prax všeobecných súdov osobitne významná, ktorá bola prípadne odvolacím súdom spracovaná na najvyššej odbornej úrovni, nemôže byť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré vôbec nemalo byť vydané (lebo došlo k vade zmätočnosti uvedenej v § 420 CSP), podkladom pre najvyšším súdom uskutočnené posúdenie z hľadiska toho, či došlo k odklonu riešenia tejto otázky od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo či ide o otázku dosiaľ nevyriešenú dovolacím súdom (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), alebo či je táto otázka dovolacím súdom riešená rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). Dovolanie nemôže byť úspešne založené na argumentácii týkajúcej sa nesprávnosti právneho posúdenia odvolacieho súdu v niektorej právnej otázke (§ 421 CSP), keď je v ňom súbežne uplatnená (protirečivá) argumentácia dovolateľa, podľa ktorej odvolací súd za daného procesného stavu (zmätočnosti) vôbec nemal prikrôčiť k právnemu posúdeniu ako takému.

18.6. Zásada, podľa ktorej dovolateľ nemôže uplatniť popri sebe viaceré, navzájom protichodné alebo logicky sa vylučujúce dôvody prípustnosti dovolania, sa neuplatňuje iba vo vzájomnom (horizontálnom) vzťahu ustanovení § 420 a § 421 CSP, ale tiež vo vnútri týchto ustanovení [vo vertikálnom usporiadaní jednotlivých dôvodov prípustnosti dovolania v rámci toho istého ustanovenia (samostatne v rámci § 420 CSP a v rámci § 421 CSP)]. Pokiaľ sa v dovolaní namieta nielen jedna procesná vada zmätočnosti, dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku musí zvážiť, či sú jednotlivé aspekty tvrdených dôvodov prípustnosti dovolania kompatibilné alebo či sa snád' navzájom nevyklučujú.

18.7. V prípade dovolacej argumentácie, podľa ktorej v určitom spore došlo súbežne k viacerým, zákonom samostatne kvalifikovaným vadám zmätočnosti, musí vziať dovolací súd na zreteľ, že jednotlivé dôvody prípustnosti dovolania nie sú v § 420 písm. a/ až f/ CSP vymedzené náhodne, v poradí, ktoré by nemalo logické opodstatnenie, vnútornú väzbu, previazanosť a podmienenosť. Legislatívne usporiadanie týchto dôvodov prípustnosti dovolania v zákone zreteľne vyjadruje vyšší stupeň intenzity procesnej chyby súdu a tiež významovú nadradenosť dôvodu zmätočnosti uvedeného v prednejšom poradí pred dôvodmi prípustnosti vymenovanými v ďalšom poradí. V dôsledku takéhoto usporiadania platí, že pri argumentácii dovolateľa týkajúcej sa procesnej vady zmätočnosti uvedenej v prednejšom poradí už nemá opodstatnenie ďalšia argumentácia týkajúca sa procesnej vady zmätočnosti uvedenej v nasledujúcom poradí.

18.8. Pri zohľadnení požiadavky, aby dovolanie spísané advokátom bolo podané uvážlivo, s plným presvedčením a istotou o opodstatnenosti v ňom uvedených argumentov, ako aj s vedomím všetkej (procesnej) zodpovednosti dovolateľa za obsah a kvalitu spracovania dovolania, je zrejmé, že do rozporu s účelom a zmyslom dovolacieho konania sa dostáva napríklad dovolanie v časti tvrdiacej prejednanie a rozhodovanie veci vylúčeným sudcom (§ 420 písm. e/ CSP) vtedy, keď sa v ňom zároveň v inej časti namieta, že súd vôbec nemal právomoc vec prejednať a rozhodnúť (§ 420 písm. a/ CSP). Podobne je to aj pri argumentácii dovolateľa, podľa ktorej v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP (znemožňujúcej procesnej strane uskutočňovanie jej patriacich procesných práv), pokiaľ dovolateľ súbežne uvádza, že súd s danou „procesnou stranou“ nemal vôbec konať, lebo právne neexistovala - nemala procesnú subjektivitu (§ 420 písm. b/ CSP).

18.9. Pokiaľ dovolateľ, uvedomujúc si závažnosť svojej argumentácie a jej procesných dôsledkov, uvedie pre účely dovolacieho konania, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva zároveň z viacerých dôvodov zmätočnosti, dovolací súd sa obmedzí len na posúdenie relevantnosti tej dovolacej argumentácie, ktorá sa týka dovolateľom namietanej vady zmätočnosti upravenej v ustanovení § 420 písm. a/ až f/ CSP v prednejšom poradí. V takom prípade už - bez ohľadu na úspešnosť alebo neúspešnosť uplatnenia dôvodu prípustnosti dovolania uvedeného na prednejšom mieste - neskúma opodstatnenosť tvrdenia dovolateľa o existencii procesnej vady upravenej v § 420 CSP v ďalšom poradí.

19. Uvedeným rozhodnutím veľkého senátu, ktoré je dostupné aj na internetovej stránke najvyššieho súdu (www.nsud.sk), sú senáty najvyššieho súdu viazané (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP).

20. Trojčlenný senát 3 C najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi závermi vyjadrenými v označenom rozhodnutí veľkého senátu, skúmal prípustnosť dovolania žalovanej len podľa ustanovenia § 420 CSP (nezaoberal sa teda prípustnosťou jej dovolania z hľadiska ustanovenia § 421 CSP), a to iba podľa § 420 písm. e/ CSP (neskúmal, či je dovolanie prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP).

21. Žalovaná v danom prípade tvrdí, že napadnutý rozsudok bol vydaný v konaní, v ktorom došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. e/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

21.1. Žalovanou namietaná procesná vada patrí medzi najzávažnejšie procesné nesprávnosti, v prípade ktorých sa rozhodovacia prax najvyššieho súdu pred 30. júnom 2016 ustálila na názore, že tieto vady vedú bez ďalšieho k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014).

21.2. Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá samo tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale (až) zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

22. Obsahovo rovnakú námietku vznesla žalovaná už vo svojom predchádzajúcom dovolaní, o ktorom najvyšší súd rozhodoval v konaní sp. zn. 3 Cdo 118/2016.

22.1. Najvyšší súd v označenom rozhodnutí poukázal na to, že žalovaná svoje tvrdenie vyvodzuje z rovnakých dôvodov, ktorými už v tejto veci odôvodnila svoju dávnejšie vznesenú námietku zaujatosti tej istej sudkyne (ktorú posudzoval Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom na ňom pod sp. zn. 3 NcC 36/2012). Najvyšší súd tiež uviedol, že konštantne zastáva názor, podľa ktorého neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval (viď R 59/1997).

22.2. V preskúmvanej veci, postupujúc v súlade s ustálenou praxou, dospel dovolací súd k záveru, že okolnosti namietané žalovanou (obdobné tým, ktoré už posudzoval v iných konaniach - viď sp. zn. 3 Cdo 129/2013 a 3 Cdo 118/2016) nezakladajú dôvod vylučujúci sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Aj pre účely preskúmvanej veci dovolací súd opakuje, že namietanou sudkyňou prežitú „neprijemnú skúsenosť“ s iným vydavateľom, prípadne skúsenosť „s niečím podobným“, nemožno bez ďalšieho považovať za okolnosť svedčiacu o existencii čo i len sprostredkovaného vzťahu menovanej sudkyne k prejednávanej veci alebo k účastníkom konania. Ako už dovolací súd uviedol v predchádzajúcom (zrušujúcom) rozhodnutí, „vyjadrenie žalovanou namietanej sudkyne zo 7. júna 2012 (t.j. či bude prihliadať alebo nebude prihliadať, či sú prekludované alebo nie, o tom rozhodne 'odvolačka') nedáva podklad pre interpretáciu, že menovaná sudkyňa tým už prejudikovala (vopred vyniesla) svoje rozhodnutie vo veci; odvolanie mohli totiž podať účastníci na oboch procesných stranách“. Dovolací súd opakuje, že predmetné vyjadrenie nemožno interpretovať ako nadfžanie niektorej zo strán (to isté platí aj o jej vyjadrení, že nebude „rozhodovať podľa toho, kto je šikovnejší, kto nie“).

22.3. Z týchto dôvodov najvyšší súd aj naďalej zastáva názor, že v prípade žalovanou namietanej sudkyne súdu prvej inštancie neboli dané okolnosti nasvedčujúce o existencii takého jej vzťahu k veci alebo procesným stranám (ich zástupcom), ktorý by ju vylučoval z prejednávania a rozhodovania danej veci.

23. Žalovaná už vo svojom predchádzajúcom dovolaní vyvodzovala existenciu procesnej vady zmätočnosti danej nesprávne obsadeným súdom z toho, že ku dňu podania jej odvolania (30. decembra 2014) mal vec na odvolacom súde prejednať a rozhodnúť senát v zložení: JUDr. Juraj Považan, JUDr. Milan Chalupka a JUDr. Blanka Malichová, avšak prejednal a rozhodol ju senát zložený z JUDr. Juraja

Považana, JUDr. Milana Chalupku a JUDr. Janky Richterovej. Dovolací súd v súvislosti s tým poukázal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 212/2011 a v ňom vyjadrený názor, podľa ktorého „ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu ... nezodpovedá prípad, ak zákonný sudca senátu, ktorému bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie, bol zmenený bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takejto zmeny neskoršie vydaným rozvrhom práce“. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 118/2016, vychádzajúc z textu rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2015, ktorý je dostupný na internete, k tomu uviedol, že námietka žalovanej nie je dôvodná, lebo k zmene, na ktorú poukazuje žalovaná, nedošlo v rozpore s právnymi náhľadmi ústavného súdu. Podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2015 senát 5 Co je totiž zložený zo sudcov, ktorí napokon predmetnú vec prejednali a rozhodli (viď záhlavie napadnutého rozsudku). K zmene v zložení senátu 5 Co došlo v dôsledku prijatia rozvrhu práce na rok 2015, v ktorom sa uvádza, že senát 5 Co (v tomto zložení) má prejednať a rozhodnúť aj „nevybavené veci, v ktorých bola JUDr. Blanka Malichová sudcom spravodajcom v súdnom oddelení 5 Co, 5 NcC, 5 CoPr a 5 CoD a ktoré boli ku dňu 31. decembra 2014 prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov“.

24. Žalovaná sa s vyššie uvedeným vysvetlením dovolacieho súdu neuspokojila a v aktuálnom dovolaní opätovne tvrdí, že „v odvolacom senáte došlo bez splnenia zákonných podmienok k zmene v jeho obsadení“. Podľa presvedčenia žalovanej, a to napriek vysvetleniu podanému najvyšším súdom v jeho skoršom rozhodnutí, nebol daný zákonný dôvod na zmenu v obsadení odvolacieho senátu. Ako uviedla, „z rozvrhu práce na rok 2015 totiž vyplýva, že malo dôjsť k prerozdeleniu tých vecí, v ktorých bola JUDr. Blanka Malichová sudcom spravodajcom“. Z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 118/2016 ale nie je zrejmé, či sa dovolací súd touto skutočnosťou zaoberal, resp. ak sa zaoberal, tak kedy a či vôbec sa v období od 30. decembra 2014 do 31. decembra 2014 mala menovaná sudkyňa stať sudcom spravodajcom.

25. Za účelom posúdenia opodstatnenosti tejto námietky žalovanej vykonal najvyšší súd pred rozhodnutím o dovolaní šetrenie.

25.1. Na podklade informácií vyplývajúcich z listín, ktoré mu Krajský súd v Bratislave zaslal 1. augusta 2017, bolo zistené, že 24. novembra 2014 sa uskutočnilo zasadnutie občianskoprávneho kolégia tohto súdu (mediiným) k návrhu rozvrhu práce na rok 2015. V zmysle zápisnice z jeho rokovania „v súdnom oddelení 5 Co bude senát v zložení JUDr. Považan, JUDr. Chalupka a JUDr. Richterová, ktorá sa vracia na civilný úsek. JUDr. Malichová bude členkou novovytvoreného senátu 7 Co. Nevybavené veci, v ktorých bola JUDr. Malichová sudcom - spravodajcom v súdnom oddelení 5 Co, budú prerozdelené náhodným výberom medzi súdne oddelenia 5 Co a 7 Co v pomere 5 : 1“. Prílohou fotokópie predmetnej zápisnice sú prílohy č. 14 a 15.

25.2. To znamená, že veci pridelené senátu „5 Co“, ktoré k 1. januáru 2015 neboli skončené, podliehali dvojakému režimu: a/ veci nepridelené JUDr. Blanke Malichovej zostávali v tomto senáte (v zložení JUDr. Juraj Považan, JUDr. Milan Chalupka a JUDr. Janka Richterová), b/ veci pridelené JUDr. Blanke Malichovej sa prerozdeľovali náhodným výberom podľa uvedeného kľúča (časť z nich sa „vracala“ do senátu „5 Co“, zvyšná časť senátu „7 Co“).

25.3. Takto vysvetlené dôvody zmien v zložení odvolacích senátov, ako aj dôvody potreby prerozdelenia spisov vopred určeným spôsobom a náhodným výberom doplnilo oznámenie Krajského súdu v Bratislave o tom, že „sudcom spravodajcom vo veci sp. zn. 5 Co 880/2014 ako aj vo veci sp. zn. 5 Co 450/2016 bol predseda senátu JUDr. Juraj Považan“. Ten istý údaj vyplýva tiež z ďalších podkladov zaslaných Krajským súdom v Bratislave - z registra Redap a zo zoznamu spisov JUDr. Juraja Považana nevybavených k 31. decembru 2014. To znamená, že predmetný spis k 1. januáru 2015 nepodliehal „prerozdeľovaniu“, zostal v senáte „5 Co“, ktorý ale vec prejednal a rozhodol v zložení, zmenu ktorého si vynútila zmena organizácie práce tohto súdu v roku 2015.

25.4. Z týchto podkladov, ktoré dopĺňujú a spresňujú skoršie informácie najvyššieho súdu potrebné pre posúdenie, či vec prejednali na odvolacom súde zákonní sudcovia, je zrejmé, že k zmene v zložení senátu „5 Co“ došlo z objektívnych dôvodov, transparentne a ústavným súdom aprobovaným spôsobom (rozvrhom práce).

26. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalovaná neopodstatnene namieta existenciu procesnej vady uvedenej v § 420 písm. e/ CSP. Najvyšší súd preto jej dovolanie, prípustnosť ktorého nevyplýva z tohto ustanovenia, odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

27. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.